

فلمرو زبانی:

۱- مفرد واژه های زیر را بنویسید

الف) خطوط   ب) طلبه   ج) اشیا   د) جنود

۲- در متن زیر کدام واژه بر شغل دلالت دارد:

«در زیر آن آتش شدید؛ بولدوزرچی جهاد خاکریز می زند. بر کوهی از آتش نشسته است و کوهی از خاک را جابه جا می کند و معنای خاکریز آنگاه تفهیم می شود که در میان یک دشت باز گرفتار آتش دشمن باشی»

۳- کدام واژه ی زیر اهمیت املایی بیشتری دارد؟ چرا؟

تاریخ - محض - هواپیماها - تازه نفس - لبنیات فروشی .

۴- چگونه می توان ثابت کرد که جمله زیر ، « غیر ساده » است؟

« تاریخ ، مشیت باری تعالی است که از طریق انسان ها به انجام می رسد »

۵- کدام یک از جمله های زیر ساده است ؟ ثابت کنید.

الف) دیشب در همان ساعات اولیه عملیات ، خطوط دفاعی دشمن یکسره فرو ریخت.

ب) آن آستین خالی اش ، که با باد این سوی و آن سوی می شود ، نشانه مردانگی است.

۶- برای واژه « افسرده » دو معادل معنایی بنویسید.

گروه آموزشی عصر

۷- نهاد و گزاره گزینه های زیر را مشخص کنید:

الف) من آزاده از خاک آزادگانم   گل صبر، می پرورد دامن من

ب) من ایرانی ام آرمانم شهادت   تجلی هستی است ؛ جان کندن من

۸- نقش ضمائر پیوسته مشخص شده را در بیت زیر بنویسید:

الف) تنه‌گر بسوزی به تیرج بدوزی جداسازی ای خصم ، سر از تن من

۹- در متن زیر ، نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید:

« در یکی از روزها که مأموران صلیب سرخ آمده بودند ، نامه و عکسی از پدرم برایم آوردند که وقتی به آن نگاه می کردم ، در نگاهش نشانی از خودم می یافتم»

۱۰- در متن زیر کدام واژه غلط املائی دارد؟ صحیح آن را بنویسید.

« بعضی از مجروحان و پیرمردها خود را کاملا آماده سَلَّاق کرده بودند و دره‌های داغ اردوگاه کلاه و لباس گرم پوشیده بودند ؛ اما آنها با وقاحت همه کلاه ها و لباس ها را از تنشان بیرون کشیدند.»

۱۱- در متن زیر یک واژه ی « مشتق » و یک واژه « مرکب » مشخص کنید:

« از این که دو دختر ایرانی در نظر آن ها اینقدر خطر آفرین بودند ، احساس غرور و استقامت بیشتری می کردم . یاد روزهایی افتادم که می خواستم خدا امتحانم کند . باورم نمی شد که امتحان من اسارت باشد.»

۱۲- نویسنده کتاب « اسرار التوحید » کیست؟

۱۳- برای واژه « نسیان » یک مترادف بنویسید.

۱۴- در متن زیر کدام واژه از نظر املائی نادرست است؟ صحیح آن را بنویسید.

« شیخ گفت : « هر چه ما خاستیم گفت ، و همه پیغمبران بگفته اند : او بگفت که از آنچه هستید ، یک قدم فراتر آبیید.» کلمه ای نگفت و از تخت فرو آمد و بر این ختم کرد مجلس را.»

۱۵- با توجه به متن ، املائی داخل کمانک را انتخاب کنید؟ **روزی ورزشی عصر**

« تا با خاک آنس نگیری راهی به مراتب (غُرب - قُرب) نداری.»

www.my-dars.ir

۱۶- جدول زیر را کامل کنید:

واژه	مترادف	هم خانواده
------	--------	------------

۱۷- معنی واژه های مشخص شده را در عبارت های زیر بنویسید:

الف) بتازد به نیرنگ تو توسن من. ب) در یادلان صف شکنی هستند که دل شیطان را از رعب می لرزانند.

ج) وقتی أسوه تو آن تمثیل وفاداری ، عباس باشد؛ چه باک از دشمن. د) متن تقریظ رهبر معظم انقلاب بر کتاب - من زنده ام -

ب) قلمرو ادبی:

۱۸- قسمت مشخص شده ، در بیت زیر دارای چه آرایه ای است؟

الف) حسرت نبرم به خواب آن مرداب کارام درون دشت شب خفته است.

ب) کنون رود خلق است دریای جوشان همه خوشه خشم شد خرمن من

۱۹- در بیت زیر کدام واژه ها در معنای مجازی به کار رفته است؟

« به خون گر کشی خاک من ، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من »

۲۰- در متن زیر « مشبه و مشبه به » را مشخص کنید:

هنوز فضا از نم باران آکنده است ، اما آفتاب فتح در آسمان سینه مومنین درخششی عجیب دارد»

۲۱- در بیت زیر کنایه را مشخص کنید و معنای کنایه ای آن را بنویسید:

« من آزاده از خاک آزادگانم گل صبر ، می پرورد دامن من »

۲۲- در بیت زیر، معنی مجازی « شعله » را بنویسید:

مپندار این شعله افسرده گردد که بعد از من افروزد از مدفن من»

۲۳- در عبارت زیر ، کنایه را مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید :

« تا با خاک انس نگیری راهی به مراتب قرب نداری»

۲۴- قافیه و ردیف بیت زیر را مشخص کنید:

« به خون گر کشی خاک من ، دشمن من بجوشد گل اندر گل از گلشن من »

قلمرو فکری

۲۵- بیت زیر به چه مفهومی تأکید دارد؟

« جز از جام توحید هرگز ننوشم زنی گر به تیغ ستم گردن من »

۲۶- مفهوم بیت زیر را بنویسید:

« من ایرانیم آرمانم شهادت تجلی هستی است ، جان کندن من »

۲۷- بیت زیر را از نظر محتوا بررسی کنید:

« میندار این شعله ، افسرده گردد که بعد از افروزد از مدفن من »

۲۸- متن زیر یاد آور کدام آیه قرآنی است؟

« حال آن که در معرکه قلوب مجاهدان خدا ، آرامشی که حاصل ایمان است ، حکومت دارد »

۲۹- با توجه به شعر زیر به سوالات داده شده پاسخ دهید:

حسرت نبرم به خواب آن مرداب کآرام درون دشت شب خفته است

دریام و نیست باکم از طوفان گریه همه عمر خوابش آشفته است

الف) چرا شاعر به « خواب آن مرداب » حسرت نمی برد؟

www.my-dars.ir

ب) در شعر بالا « مرداب » چگونه توصیف شده است؟

۳۰- عبارات و اشعار زیر را به نثر امروزی گزارش کنید:

الف) کجا می توانی ز قلمی ربایی تو عشق میان من و میهن من؟

ب) من آزاده از خاک آزادگانم .

ج) مردم از شیخ استدعای مجلس کردند.

د) مُقربان قرآن بر خواندند.

ه) آنها عَلم داران تحوّل عظیم هستند.

و) آنها چه آنسی با خاک گرفته اند.

ز) به محض شکستن خطوط مقدّم دشمن ، به آن سوی اِروند می روند.

فصل ششم

درسی دوازدهم

قلمرو زبانی

۱- با توجه به حماسی بودن ابیات زیر، کدام آرایه ادبی در بیت های زیر مشترک است؟

به گرز گران دست برد اشکبوس / زمین آهنین شد، سپهر آبنوس

۲- خروش سواران و اسپان ز دشت / ز بهرام و کیوان، همی برگذشت

الف) تشبیه   ب) اغراق   ج) استعاره   د) ایهام

۳- کدام واژه ی بیت زیر امروزه در زبان فارسی به کار نمی رود و از بین رفته است؟

"مرا مادرم نام، مرگ تو کرد / زمانه مرا پتک ترگ تو کرد"

۴- کار برد حرف اضافه و متمّم در همه گزینه ها به جز گزینه ..... یکسان است

۱) بر آن گونه رفتند هر دو به رزم   تو گفتی که اندر جهان نیست بزم

www.my-dars.ir

۲) به رستم بر آنکه ببارید تیر   تهمتن بدو گفت بر خیره خیر

۳) به سهراب بر تیر باران گرفت   چپ و راست جنگ سواران گرفت

۴- کمندی به فتراک زین بر بیست

بر آن باره ی پیل پیکر نشست

۵- در کدام گزینه کلمه ی ممال وجود ندارد ؟

۱) همین کتیبه از بی وفایی دنیاست

از این معامله نا پایداریش پیداست

۲) به روز نبرد آن یل ارجمند

به شمشیر و خنجر به گرز و کمند

۳) به حجاب اندرون شود خورشید

گر تو بر داری از دو لاله حجیب

۴) به قدرت نگهدار بالا و شیب

خداوند دیوان و روز حسیب

۶- در کدام یک از ابیات زیر کاربرد واژه های باستانی مشهود نیست ؟

الف) از این خطّه نغز پدram پاک

وزین خاک جان پرور تابناک

ب) از این مرز فرخنده ی مرد خیز

کُنام پلنگان دشمن ستیز

ج) دلیران و مردان ایران زمین

هزیران جنگ آور روز کین

د) به مردی به میدان نهادند روی

جهان شد از ایشان پر از گفت و گوی

۷- افعال بیت زیر را از نظر زمانی مشخص کنید

شگفت آمدش ؛ گفت از ایران سپاه

چنین دختر آید به آوردگاه

۸- معنی واژه های مشخص شده را بنویسید

الف - که هم رزم جُستی ، هم افسون و رنگ

نیامد ز کار تو بر دوده ننگ

ب - بپوشید درع سواران جنگ

نبود اندر آن کار ، جای درنگ

ج - به پیش سپاه اندر آمد جو گرد

جو رعد خروشان یکی ویله کرد

د - بد اندیش را آتش خرمن اند

خدنگی گران بر دل دشمن اند

۹- معنای « کجا » در کدام بیت متفاوت است ؟

الف- سر نامه کرد آفرین خدای کجا هست و باشد همیشه به جای

ب- همان کن کجا با خرد در خورد دل ازدها را خرد بشکرد

ج- از آن سو کجاست کاووس کی مرا راه بنمای و بردار پی

د- درفشی کجا پیکرش ازدهاست که چو بینه بر نهروان کرد راست

۱۰- معادل واژهٔ "دهل"، کدام واژه است؟

الف) کمند ب) کوس ج) پتک د) درع

۱۱- برای واژه های گروه "الف"، معادلی از گروه "ب" بیابید.

الف- بهرام ، دمان ، گبر ، خیره ب- زحل ، خفتان ، سرگشته ، مریخ ، مهیب

۱۲- معنای لغات مشخص شده را بنویسید.

نیامد به دامم به سان تو گور زچنگم رهایی نیابی مشور

۱۳- معادل امروزی افعال زیر را بنویسید.

بنگرید : برگاشت:

۱۴- در کدام بیت زیر شبکهٔ معنایی خود را بهتر نشان می‌دهد؟

الف- کمان را بمالید رستم، به چنگ به شست اندر آورده ، تیر خدنگ

ب- سزد گر بداری سرش ، در کنار زمانی برآسایمی از کارزار

۱۵- تفاوت معنایی واژهٔ «بر» را در مصراع زیر بنویسید.

«بزد بر تو و سینه اشکبوس»

۱۶- کدام یک از پهلوانان زیر ایرانی هستند؟

www.my-dars.ir

کاموس ، رستم ، طوس ، اشکبوس

۱۷- معادل امروزی فعل های زیر را بنویسید.

۱۸- با توجه به بیت «تہمتن چنین داد پاسخ کہ نام / چہ پرسى کزین پس نیینی تو کام» به دو سوال زیر جواب دهید.

الف- معنای تہمتن / تن قوی / بسیار بلند قامت / بسیار شجاع : است.

ب- شاعر در سرودن این بیت از شیوۂ اغراق / طنز : استفاده کرده است.

۱۹- معادل امروزی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف- نماند ایچ (.....) با روی خورشید ، رنگ

ب- دلیری کجا (.....) نام او اشکبوس

۲۰- در مصراع "دلیری کجا نام او اشکبوس" کدام واژه در معنای "کہ" به کاررفته است؟ بنویسید .

۲۱- در مصراع "بدو گفت خندان کہ نام تو چیست؟" واژه "خندان" از نظر ساخت کدام یک از گزینه‌های زیر است؟

الف) ساده (ب) مشتق (ج) مرکب (د) مشتق - مرکب

۲۲- معنی واژگان مشخص شده را بنویسید

الف) نماند ایچ با روی خورشید رنگ (ب) هم‌آوردت آمد مشو باز جای

۲۳- با توجه به معنی ،املای کدام واژه نادرست است؟

الف) دژ : قلعه حصار (ب) سطوه : درمانده و ملول، خسته و زار (ج) سندروس: صمغی زرد رنگ (د) عنان: افسار، دهنه

۲۴- معنی کلمات مشخص شده زیر را بنویسید.

الف) سلاح : (ب) مزاح :

۲۵- معنی "برگذشت" در بیت زیر چیست؟

خروش سواران و اسپان ز دشت / ز بهرام و کیوان همی برگذشت

۲۶- معادل معنایی کلمات زیر را بنویسید

الف) درع: (ب) باره:

۲۷- در باره کاربرد معنایی "بر" در بیت زیر ، توضیح دهید.

بزد بر کمر بند گرد آفرید / زره بر برش ، یک‌به‌یک ، بردید

۲۸- از ویژگی‌های دستور تاریخی به کار بردن دو حرف اضافه برای یک متمم است. در بیت زیر این نوع کاربرد را نشان دهید.

- به سهراب بر، تیرباران گرفت / چپ و راست، جنگ سواران گرفت
- ۲۹- در گذر زمان شکل نوشتاری برخی کلمات تغییر می‌کند در بیت زیر نمونه‌ای از آن را پیدا کرده، بنویسید.
- ۳۰- ۱۵ در بیت "به آورد با او بسنده نبود / بپیچید از روی و بر گاشت زود" معنی واژگان مشخص شده را بنویسید.
- ۳۱- در بیت "شگفت آمدش: گفت از ایران سپاه / چنین دختر آید به آوردگاه؟! "نقش "ش" را در "آمدش" بنویسید.
- ۳۲- در بیت زیر کدام واژه‌ها مترادف‌اند؟
- در باره بگشاد گرد آفرید / تن خسته و بسته، بردز کشید
- ۳۳- زمان فعل‌های زیر را تعیین کنید و معادل امروزی آن‌ها را بنویسید.
- الف) همی رفت و سهراب با او به هم   ب) بگفتند: کای نیکدل شیرزن
- ۳۴- دو واژه نادرست املائی را در بیت زیر مشخص کرده، بنویسید.
- نیاشی بت ایمن به بازوی خویش / خورد گاو نادان ز پهلوی خیش
- ۳۵- کدام ویژگی دستور تاریخی در بیت زیر مشهود است؟
- در دژ ببستندو غمگین شدند / پر از غم دل و دیده خونین شدند

قلمرو ادبی

- ۱- شبکه ی معنایی را در بیت زیر بیابید
- شبی چون شبه روی شسته به قیر   نه بهرام پیدا نه کیوان نه تیر
- ۲- مفهوم کنایی " سرهم نبرد اندر آرد به گرد" را بنویسید.
- ۳- ارکان تشبیه را در بیت زیر مشخص کنید.
- رها شد ز بند زره موی اوی   در فشان چو خورشید شد روی اوی
- ۴- شاهنامه فردوسی در طبقه بندی انواع ادبی بر اساس محتوا و موضوع جزو کدام طبقه قرار دارد؟
- ۵- شاهنامه فردوسی بر اساس ساختمان و شکل در چه قالبی سروده شده است؟

۶- نوع پرسش در کدام بیت « استفهام انکاری » است ؟

الف) به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ سوار اندر آیند ، هر سه به جنگ؟

ب) بدو گفت خندان: که نام تو چیست ؟ تن بی سرت را که خواهد گریست ؟

ج) بدو گفت کز من رهایی مجوی چرا جنگ جوئی ، تو ای ماه روی ؟

۷- « گرد رزم به ابراندر آمدن » کنایه از چیست؟

۸- در بیت زیر دو واژه ی متناسب (مراعات نظیر) پیدا کنید.

برفتند از آن جای ، شیران نر عقاب دلاور بر آورد پر

۹- در بیت زیر مشبه و مشبه به را پیدا کنید و بنویسید.

دلیری کجا نام او اشکبوس همی بر خروشید برسان کوس.

۱۰- در کدام بیت آرایه ی اغراق به کار رفته است؟ چرا؟

الف) به گرز گران دست برد اشکبوس زمین آهنین شد سپهر آبنوس.

ب) تهمتن بر آشفتم و با طوس گفت که رهام را جام باده است جفت.

۱۱- در بیت زیر یک کنایه پیدا کنید و معنای آن را بنویسید.

خروشید: کای مرد رزم آزمای هماوردت آمد مشو باز جای.

۱۲- نام آرایه ی لفظی به کار رفته در بیت زیر چیست؟

پیاده ندیدی که جنگ آورد سر سرکشان زیر سنگ آورد.

۱۳- در بیت زیر، کلمات مشخص شده استعاره از چیست؟

به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ سواراندر آیند هر سه به جنگ ؟

www.my-dars.ir

۱۴- در کدام بیت طنز به کار رفته است؟

الف) یکی تیر زد بر بر اسپ اوی که اسپ اندر آمد ز بالا به روی.

ب) کشانی بدو گفت با تو سلیح نبینم همی جز فسوس و مزیح.

۱۵- آرایه لفظی به کار رفته در بیت زیر چه نام دارد؟

بزد بر بر و سینه ی اشکبوس سپهر آن زمان دست او داد بوس.

۱۶- در مصراع دوم بیت زیر چه آرایه ای دیده می شود؟

چنان ننگش آمد ز کار هجیر که شد لاله رنگش به کردار قیر.

۱۷- با توجه به بیت « چو سهراب شیر اوزن او را بدید بخندید و لب را به دندان گزید. »

به دو سوال زیر پاسخ دهید.

الف) کدام واژگان، آرایه ی تناسب به وجود آورده اند؟

ب) « لب را به دندان گزیدن » کنایه از چیست؟

۱۸- مصراع دوم بیت زیر چه آرایه ای دارد؟

به سهراب بر تیر باران گرفت چپ و راست جنگ سواران گرفت.

۱۹- قافیه بیت زیر چه آرایه ای به وجود آورده است؟

نگه کرد سهراب و آمدش ننگ برآشت و تیز اندر آمد به سنگ.

۲۰- در بیت زیر " مشبه " و " مشبه به " را پیدا کنید و بنویسید.

چو سهراب را دید گرد آفرید که بر سان آتش همی بردمید.

۲۱- قافیه را در بیت زیر پیدا کنید. گروه آموزشی عصر

رها شد ز بند زره موی اوی درفشان چو خورشید شد روی اوی.

www.my-dars.ir

۲۲- در بیت زیر واژه ی مشخص شده چه آرایه ای دارد؟

به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ سوار اندر آیند هر سه به جنگ؟

۲۳- در بیت زیر، « دشت » مجاز از چیست؟

که با دختری او به دشت نبرد بدین سان برابر آورد گرد.

۲۴- با توجه به واژگان مشخص شده، چه آرایه ای در بیت زیر وجود دارد؟

در باره بگشاد گرد آفرید تن خسته و بسته بر دژ کشید.

۲۵- کدام بیت، ضرب المثل دارد؟

الف) کمان را به زه کرد زود اشکبوس تنی لرزلرزان و رخ سندروس.

ب) نباشی بس ایمن به بازوی خویش خورد گاو نادان ز پهلوی خویش.

پ) تهمتن بر آشفتم و با طوس گفتم که رهام را جام باده است جفتم.

۲۶- شبکه معنایی بیت زیر را بنویسید.

همه تیغ و گرز و کمند آورید به ایرانیان تنگ و بند آورید

۲۷- تضاد به کاررفته را در بیت "پیاده به از چون تو پانصد سوار / بدین روز و این گردش کارزار" مشخص کنید.

۲۸- کدام واژه ها آرایه جناس ندارند؟

الف) شیر / زیر (ب) تنگ / جنگ (ج) سپرد / ببرد (د) کمان / زمان

۲۹- در بیت «سزد گر بداری سرش در کنار / زمانی بر آسایی از کارزار» طنز وجود دارد.

صحيح غلط

۳۰- در مصراع «بیامد که جوید ز ایران نبرد» در واژه «ایران» چه آرایه ای به کار رفته است؟

۳۱- در بیت «پیاده ندیدی که جنگ آورد / سر سرکشان زیر سنگ آورد» واژه های ردیف و قافیه را مشخص کنید.

گروه آموزشی عصر

۳۲- کدام بیت نشانه رجز خوانی است؟

الف) تو قلب سپه را به آیین بدار من اکنون پیاده کنم کارزار

ب) به شهر تو شیر و نهنگ و پلنگ سوار اندر آیند هر سه به جنگ؟

۳۳- در کدام بیت استهزام انکاری وجود دارد؟

- پیاده ندیدی که جنگ آورد / سر سرکشان زیر سنگ آورد؟
 بدو گفت که نام تو چیست؟ / تن بی سرت را که خواهد گریست؟
 ۳۴- در این بیت سه آرایه ادبی پیدا کنید. (اغراق - تشبیه - تشخیص - استعاره)
 شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب
 ۳۵- با توجه به بیت «خروش سواران و اسپان زدشت / ز بهرام و کیوان همی برگذشت» برای واژه «کیوان» شبکه معنایی پیدا کنید.
 ۳۶- شاعر برای خلق یک صحنه حماسی کدام آرایه را در این بیت به کار برده است؟
 شود کوه آهن چو دریای آب / اگر بشنود نام افراسیاب

قلمرو فکری

- ۱- با توجه به بیت های زیر رستم به طوس چه دستوری می دهد؟
 "تهمتن بر آشففت و با طوس گفت / که رهام را جام باده است جفت
 تو قلب سپه را به آیین بدار / من اکنون پیاده کنم کارزار"
 ۲- با توجه به بیت زیر حالت اشکبوس در هنگام کشیدن زه کمان چگونه تصویر شده است؟
 "کمان را به زه کرد زود اشکبوس / تنی لرز لرزان و رخ سندروس"
 ۳- در بیت زیر لحن اشکبوس چگونه است؟ و هدفش از اینگونه بیان چیست؟
 "بدو گفت خندان که نام تو چیست / تن بی سرت را که خواهد گریست"
 ۴- لحن کدام بیت ، طنزآمیز است؟ گروه آموزشی عصر
 الف- کنون لشکرودژ به فرمان توست / نباید بر این آشتی ، جنگ جست
 ب- پیاده مرا زان فرستاده طوس / که تا سبب بستانم از اشکبوس
 ۵- معنای ابیات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) سپهبد عنان، اژدها را سپرد / به خشم از جهان روشنایی ببرد

ب) کمان را بمالید رستم به چنگ / به شست اندر آورد تیر خدنگ

۶- سهراب چگونه فهمید که جنگجویی که مقابل اوست، دختر است و مرد نیست؟

۷- در بیت «سپهبد، عنان، اژدها را سپرد / به خشم از جهان، روشنایی ببرد.» منظور از «سپهبد» کیست؟

الف- سهراب   ب- گرد آفرید   ج- گژدهم

۸- معنی کنایی «روزگار دست کسی را بستن» را بنویسید.

۹- پهلوان دلاور تورانی چه نام داشت؟

۱۰- با توجه به درس «گرد آفرید» رهم که بود؟

۱۱- شاعر در بیت «نماند ایچ باروی خورشید، رنگ / به جوش آمده خاک، بر کوه و سنگ» به چه موضوعی اشاره می کند؟

۱۲- شاعر در بیت «زمین آهنین شد، سپهر آبنوس» چه رابطه ای میان سپهر و آبنوس خلق کرده است؟

۱۳- «سر به گرد آوردن» یعنی چه؟

۱۴- «تو قلب سپه وا به آئین بدار» یعنی چه؟

۱۵- به نظر شما چرا فرماندهی سپاه را قلب سپاه نامیده اند؟

۱۶- شخصیت رهم را در این داستان چگونه ارزیابی میکنید؟

۱۷- منظور از «کمان به زه» چیست؟

۱۸- در گفتگوی بین اشکبوس و رستم مقصود از سوال و جوابها چیست؟

۱۹- در درس «رستم و اشکبوس» شیر، نهنگ و پلنگ نماد چه کسانی هستند؟

۲۰- با توجه به عبارت زیر، واژه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید:

www.my-dars.ir

شاهنامه فردوسی کتابی است با ویژگی فکری (محلّی، میهنی، جهانی)

۲۱- در بیت «بخندید رستم، به آواز گفت / که بنشین به پیش گرانمایه جفت» منظور از گرانمایه جفت کیست؟

۲۲- در کدام گزینه، رنگی از تحقیر و تمسخر به چشم میخورد؟

- الف) تو قلب سپه را به آئین بدار   من اکنون پیاده کنم کارزار
ب) کشانی هم اندر زمان جان بداد   چنان شد که گفتی ز مادر نژاد
ج) بخندید رستم به آواز گفت   که بنشین به پیش گرنامه جفت
د) ز قلب سپه اندر آشفته طوس   بزد اسپ، کاید بر اشکبوس

۲۳- با توجه به بیت زیر، معنی «ستوه گشتن» و «روی پیچیدن از» چیست؟

- الف) عاجز شدن - برگشت   ب) ناراحت شدن - پنهان گشتن
ج) خسته شدن - سرپیچی کردن   د) عصبانی شدن - بی اعتنائی کردن

۲۴- مفهوم معنی بیت «مرا مادرم نام، مرگ تو کرد/ زمانه مرا پتک ترگ تو کرد»

در کدام گزینه آمده است؟

- الف) روزگار، تو را به دست من سپرده است.
ب) روزگار، حیات مرا به تو واگذار کرده است.
ج) سرنوشت، مرگ تو را به دست من رقم زده است.
د) مادرم، مرا مامور مرگ تو کرده است.

۲۵- چرا گرد آفرید وارد میدان جنگ شد؟

۲۶- مفهوم بیت «چنان ننگش آمد ز کار هجیر که شد لاله رنگش به کردار قیر» چیست؟

۲۷- در مصرع «به خشم از جهان روشنائی ببرد» یعنی چه؟

الف) جهان تیره و تار شد   ب) جهان ترسید و از ترس رنگ باخت

۲۸- گرد آفرید وقتی سهراب را در حال حمله به خود می بیند چه اقدامی میکند؟ چرا؟

۲۹- پس از جنگ با سهراب رفتار مردم با گرد آفرید چگونه بود؟

۳۰- مفهوم مصراع «نیامد ز کار تو بر دوده ننگ» چیست؟

۳۱- «خورد گاو نادان، ز پهلوی خویش» یعنی چه؟

۳۲- بیت زیر را پس از مرتب سازی اجزای کلام به نثر ساده برگردانید.

دلیبری کجا نام او اشکبوس / همی بر خروشید بر سان کوس

۳۳- مفهوم مصراع «غمی شد ز پیکار دست سران» در کدام مصرع آمده است؟

الف) کمان را به زه کرد و اندر کشید   ب) یکی تیغ تیز از میان برکشید

ج) فرو ماند از کار دست سران (د) نبینم همی جز فسوس و مزیح

۳۴- مفهوم بیت « مرا مادرم نام مرگ تو کرد / زمانه مرا پتک ترگ تو کرد » چیست؟

۳۵- در بیت « جو آگاه شد دختر گزدهم که سالار آن انجمن گشت کم » منظور از « سالار آن انجمن » کیست؟

۳۶- مفهوم این مصراع را بنویسید: عنان و سنان را پر از تاب کرد

۳۷- مصراع « که شد لاله رنگش به کردار قیر » به نثر ساده بنویسید.

فصل هفتم

سوالات درس ۱۴:

قلمرو زبانی :

۱- در بیت « بود بقالی و وی را طوطی / خوش نوایی سبز گویا طوطی » چند جمله وجود دارد؟

۲- با توجه به بیت « در دکان بودی نگهبان دکان / نکته گفتی با همه سوداگران »: زمان فعل «بودی» و «گفتی» را بنویسید.

۳- بیت های زیر را بخوانید و به سوالات داده شده پاسخ دهید.

از سوی خانه بیامد خواجه اش / بر دکان بنشست فارغ خواجه وش

دید پرروغن دکان و جامه چرب / بر سرش زد گشت طوطی کل ز ضرب

روزک چندی سخن کوتاه کرد / مرد بقال از ندامت آه کرد

الف) «فارغ» به چه معنی است؟ www.my-dars.ir

ب) «وش» پسوند « وش » به چه معنی است؟

ج) مرجع ضمیر «ش» در «بر سرش زد» ، بقال است یا طوطی؟

د) «ک» در «روزک چندی» نشانه ی چیست؟

۴- مفرد کلمه ی «أشباه» و معنی آن را بنویسید.

۵- «را» در بیت زیر نشانه چیست؟

هدیه ها می داد هر درویش را   تا بیابد نطق مرغ خویش را

۶- معادل معنایی واژگان زیر را با توجه به ابیات بیابید.

همانندان :   زنده پوش :   مشتری :   کاسه مسی :

الف) در دکان بودی نگهبان دکان / نکته گفتی با همه سوداگران

ب) جولقیی سر برهنه می گذشت / با سر بی مو چو پشت طاس و طشت

ج) صد هزاران این چنین اشباه بین   فرقاشان هفتاد ساله راه بین

۷- املا ی درست را از کمانک انتخاب کنید .

الف) (حاذق - حازق) و ماهر   ب) سنجش و (قیاس - غیاث)   ج) طاس و (طشت - تشت)

قلمرو ادبی :

مای درس

۱- در ابیات زیر نوع جناس را مشخص کنید.

دید پرروغن دکان و جامه چرب   بر سرش زد گشت طوطی کل ز ضرب

دست من بشکسته بودی آن زمان   چون زدم من بر سر آن خوش زبان

می نمود آن مرغ را هر گون شگفت   تا که باشی کاندر آید او به گفت

۲- در بیت «جولقیی سر برهنه می گذشت / با سر بی مو چو پشت طاس و طشت» مشبه و مشبه به را مشخص کنید.

۳- در مثنوی معنوی مطالب عرفانی با چه شیوه ای بیان شده است؟

۴- تمثیل چیست و استفاده از آن چه فایده ای دارد؟

قلمرو فکری :

۱- در داستان «طوطی و بقال» هدف نشان دادن چه نکات و مسائلی است؟

۲- با توجه به بیت « از سوی خانه بیامد خواجه اش // بر دکان بنشست فارغ خواجه وش » بقال از چه چیزی بی خبر بود؟

۳- در بیت های زیر:

کافتاب

ریش بر می کند و می گفت ای دریغ

نعمتم شد زیر میغ

چون زدم من بر سر آن

دست من بشکسته بودی آن زمان

خوش زبان

تا بیابد نطق مرغ خویش

هدیه ها می داد هر درویش را

را

الف) «ریش کندن» نشانه ی چیست؟

ب) منظور از «آفتاب نعمت» چیست؟

پ) «آفتاب نعمتم زیر میغ رفت» کنایه از چیست؟

ت) چرا مرد بقال خود را ملامت می کند؟

ث) چرا به هر درویش هدیه می داد؟

ج) مقصود از «مرغ خویش» چیست؟

۴- به سوالات مربوط به بیت های ذیل پاسخ دهید.

بر دکان	بعد سه روز و سه شب حیران وزار	بنشسته بود نومید وار
تا که باش	می نمود آن مرغ را هر گون شگفت	کاندر آید او به گفت
با سر بی مو چو پشت	جولقیی سر برهنه می گذشت	طاس و طشت
بانگ بر درویش زد که	طوطی اند گفت آمد در زمان	هی فلان
تو مگر از شیشه روغن	از چه ای گل با کلان آمیختی	ریختی
کاو چو خود پنداشت	از قیاسش خنده آمد خلق را	صاحب دل را

الف) مرد بقال برای به حرف در آمدن طوطی چه کار هایی می کرد؟

ب) چه چیزی باعث به حرف در آمدن طوطی شد؟

پ) چه عاملی باعث خنده ی مردم شد؟

ت) طوطی از درویش چه سؤالی کرد؟

۵ - پیام کلی بیت ذیل را بنویسید.

گر چه ماند در نبستن

www.my-dars.ir

کار پاکان را قیاس از خود مگیر

شیر و شیر

۶- در بیت زیر ، مولوی چه عاملی را سبب گمراهی مردم عالم می داند؟

جمله عالم زین سبب گمراه شد   کم کسی زابدال حق آگاه شد

۷- معنی روان بیت های ذیل را بنویسید.

در نوای طوطیان

در خطاب آدمی ناطق بدی

حاذق بدی

شیشه های روغن گل را

جست از صدر دکان سوئی گریخت

گریخت

۸- باتوجه به بیت های ذیل:

لیک شد زان نیش و زان دیگر

هردوگون زنبور خوردند از محل

عسل

زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

هردو گون آهو گیا خوردند و آب

ب) ابیات چه ارتباطی با پیام و محتوای درس

الف) چه رابطه ای بین مشک و آهو وجود دارد؟

دارند؟

۹- در بیت های زیر:

فرقشان هفتاد ساله راه بین

صد هزاران این چنین اشباه بین

یس به هر دستی نشاید داد دست

چون بسی ابلیس آدم روی هست

الف) «فرق هفتاد ساله راه» کنایه از چیست

ب) در بیت دوم نیز یک کنایه وجود دارد. آن را بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

۱۰- با توجه به بیت «در دکان بودی نگهبان دکان / نکته گفتمی با همه سوداگران»:

الف) منظور از «نکته گفتن» چیست؟

ب) «سوداگران» چه کسانی هستند؟

فصل هفتم
درس شانزدهم
قلمرو زبانی

۱- معنی واژه های داده شده را با توجه به متن درس بنویسید.

الف) آهنگ سفر کرد. ( )
تافته) ( )
ب) توشه) ( )
پ) تنوری ( )

ت) دم نمی زد) ( )
لعل) ( )
ج) خبث طینت) ( )
ج) صرعیان) ( )
شد) ( )
ج) بر خوردار می- ( )

گروه آموزشی عصر

خ) عزیمت

ح) تباه) ( )

د) شوکت) ( )

کنم) ( )

www.my-dars.ir

ذ) خلعت) ( )

ز) ملازمان) ( )
خوان) ( )

(س) جانش به لب رسید.

(ش) بدسگالی

(

۲- در بیت «دولتم چون خداپناهی داد
دستوری چه نقشی دارد؟»

اینکم تاج و تخت شاهی داد: «م» در «اینکم» از نظر

(۱) متمم، به معنای «به من»
الیه

(۲) مفعول، به معنای «مرا»

(۳) مضاف

۳- با توجه به بیت «جز یکی دختر عزیز مرا / نیست و هست بسیار چیز مرا»:
الف) نوع «را» در «مرا» کدام است؟

(۱) حرف اضافه (۲) نشانه ی مفعول (۳) نشانه ی فکّه اضافه (۴) نشانه ی اختصاص

ب) فعل های « هست و نیست » از نظر معنایی بررسی کنید.

۴- املاي کدام واژه ها صحيح است؟ ارزش گذاری / شماره گذاری / خدمت گزار // کارگذار // قانون گزار

۵- با توجه به عبارت زیر به پرسش ها پاسخ دهید

-از قضا و وزیرشاه دختری دل فریب داشت که بیماری آبله دیدگانش را تباه کرده بود.

-شبانگاه که چوپان به خانه باز آمد جوانی مجروح را در بستر یافت که دیدگانش از نابینایی بسته است .

الف) نقش دستوری واژه های مشخص شده را بنویسید.

ب) زمان و نوع هر یک از فعل ها را معین کنید.

پ) در عبارت یک واژه (مشتق) و یک واژه (مرکب) بیابید.

www.my-dars.ir

قلمرو ادبی :

پیش آن خاک تشنه رفت چو باد: «خاک تشنه» استعاره از

۱- در بیت «شر که آن دید دشنه باز گشاد

کیست؟ چرا این تعبیر به کار رفته است؟

پیش آن ریگ آبدار نهاد» در ترکیب «ریگ آبدار» از کدام

۲- در بیت «حالی آن لعل آبدار گشاد

آرایه ی ادبی استفاده شده است؟

۳- در بیت «در چراغ دو چشم او زد تیغ / نامدش کشتن چراغ دریغ»: کلمه ی «چراغ» دو بار به کار رفته است

معین کنید کدام یک استعاره و کدام یک تشبیه است؟

۴- در بیت «جز یکی دختر عزیز مرا / نیست و هست بسیار چیز مرا»: تضاد را در بیت اول نشان دهید.

۵- در بیت «آمد آورد پیش خیر فراز / گفت گوهر به گوهر آمد باز»: بین دو «گوهر» در مصراع دوم بیت آخر چه

آرایه ی ادبی وجود دارد؟ معنی هر کدام را بنویسید.

قلمرو فکری :

۱- داستان «خیر و شر» بیان کننده ی چه مسائلی است؟

۲- بیت های ذیل را بخوانید و به سوالات پاسخ دهید.

پیش آن ریگ آبدار نهاد

حالی آن لعل آبدار گشاد

آتشم را بکش به

گفت مردم ز تشنگی دریاب

لختی آب

یا به همت ببخش یا

شربت ی آب زان زلال چو نوش

بفروش

الف) معنی واژه های «حالی»، «لعل آبدار» و «نوش» را بنویسید.

www.my-dars.ir

ب) منظور از «ریگ آبدار» کیست و چرا این ترکیب را برای او به کار برده است؟

ت) منظور از «آتش» چیست؟

ث) هدف خیر از دادن لعل‌ها به شر چه بود و چه درخواستی از وی کرد؟

۳- به سؤالات مربوط به ابیات ذیل پاسخ دهید.

شربتی آب سوی	گفت برخیز تیغ و دشنه بیار	تشنه بیار
و آتشم را بکش به	دیده ی آتشین من برکش	آبی خوش
بیش آن خاک تشنه رفت چو باد	شر که آن دید دشنه باز گشاد	چراغ دریغ
نامدش کشتن	در چراغ دو چشم او زد تیغ	راه
آب ناداده کرد همت	چشم تشنه چو کرده بود تباه	
مرد بی دیده را تهی بگذاشت	جامه و رخت و گوهرش برداشت	

الف) چرا دیده ی خیر «آتشین» توصیف شده است؟

ب) «آتشم را بکش به آبی خوش» یعنی چه؟ معنی روان آن را بنویسید.

پ) رفتن شر به نزد خیر برای در آوردن چشم‌های او به باد تشبیه شده است. هدف از این تشبیه بیان چه چیزی است؟

ت) منظور از «کشتن چراغ» چیست؟
روه آموزشی عصر

ج) مصراع آخر را به نثر ساده گزارش کنید.

www.my-dars.ir

۴- «بعینه» در بیت «چشم از دست رفته گشت درست / شد بعینه چنان که بود نخست» یعنی چه؟

۵- در بیت‌های ذیل:

نیست و هست بسیار چیز مرا

جز یکی دختر عزیز مرا

هستی از جان

گر نهی دل به ما و دختر ما

عزیز تر بر ما

اختیارت کنم به

بر چنین دختری به آزادی

دامادی

دهمت تا زمايه گردی

وان چه دارم زگوسفند و شتر

پر

الف) چوپان در چه صورتی خیر را گرامی تر می داشت؟

ب) برای «اختیارت کنم» کدام معنی مناسب تر است؟

ث ۲) تو را بر می گزینم

ث ۱) تو را آزاد می گذارم

پ) چوپان به خیر - در صورتی که دامادی وی را می پذیرفت - چه وعده ای داد؟

۶- بیت های ذیل را به دقت بخوانید و به سؤالات مربوط پاسخ دهید.

بخت من زنده بخت تو مرده

منم آن تشنه ی گهر برده

مقبل آن کز خدای گیرد

تو مرا کشتی و خدای نکشت

پشت

اینکم تاج و تخت شاهی داد

دولتم چون خداپناهی داد

جان بری کرده ای و

وای بر جان تو که بدگهری

جان نبری

www.my-dars.ir

الف) چرا خیر خود را خوش بخت و شر را بد بخت می داند؟

ب) مفهوم «خوش بخت کسی است که از خدا یاری بخواهد.» در کدام بیت آمده است؟

پ) کدام معنی برای مصراع اول بیت سوم مناسب تر است؟

پ۲) بخت و اقبالم پناهی

پ۱) خدا مرا در پناه خود قرار داد.

مانند خدا به من داد.

پ۳) چون بخت و اقبالم مرا در پناه خدا قرار داد

ث) مفهوم مصراع «جان بری کرده ای و جان نبوی» را بنویسید.

۷- در بیت «گفت زنه‌ار اگر چه بد کردم / در بد من مبین که خود کردم» شر چه عذری برای بدی های خود ذکر می کند؟

۸- با توجه به این سه بیت ، پاسخ سؤالات را بنویسید.

تو شری جز شرت نیاید پیش

گفت اگر خیر هست خیر اندیش

تعبیه کرده در میان کمر

در تنش جست و یافت آن دو گهر

الف) کدام معنی برای مصراع دوم بیت اول مناسب تر است؟

الف۱) تو شر هستی و جز شر چیزی از تو سر نمی زند.

الف۲) تو شر هستی و جز شر چیزی نصیب تو نمی شود.

ب) «تعبیه کردن» چه معنی دارد؟

پ) یکی از معانی «میان» کمر است و یکی از معانی «کمر» کمریند؛ با راهنمایی دبیر خود بگویید که شاعر

در استفاده از این دو کلمه در کنار هم چه ظرافتی به کار برده است؟

www.maydars.ir

قلمرو زبانی:

۱. مرجع ضمیر «تو» را در مصراع «تو را جنوب نامیدم» بنویسید.
۲. با توجه به مصراع های «تو را پرستو نامیدم/ای سرور سروان/ای برترین حماسه» پرستو نماد چیست؟
۳. از میان ترکیب های زیر، ترکیب های اضافی را مشخص کنید.
کرامت انسان-متن نیلگون-سرور باران-انتظار مهدی-روستای کوچک-درهای امید-برترین حماسه-مسافر دیرین-انقلاب زمین
۴. هسته گروه اسمی زیر را مشخص کنید:
گور فاتح چین-نیکوترین اندرز من-ای زیبای عاشقانه زمین-هیچ زیبایی لطیفی
۵. نقش کلمات مشخص شده را بنویسید.
آنگاه تیمور بر سر مزار او شتافت، خواست که قبرش را بکشایند.
۶. برای هر یک از کلمات «اکرام» و «سخا» سه هم خانواده بنویسید.

۷. «صدا» در مصراع «ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست» مترادف کدام واژه است؟

۸. «جمله» در مصراع «آب دریا، جمله در فرمان توست» به چه معناست؟

۹. «بسیج» در بیت زیر به چه معناست؟

این همه گفتیم لیک اندر بسیج بی عنایات خدا هیچیم هیچ

۱۰. کلماتی را که از نظر املايي نادرست هستند، مشخص کرده، درست آنها را بنویسید.

الف) کاش تساحب عاشقانه باشد.

ب) در برابر ذایر نامدار که زانو بر زمین زده بود.

پ) پشت سرش همه اشباه شب و جنگل، عقب نشست.

۱۱. معنای واژگان «موحش» و «خلنگ» را بنویسید.

۱۲. نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

صدای پای جانوران را که روی علف ها راه می رفتند، شنید. آنگاه سطل را از زمین برداشت.

۱۳. زمان فعل های زیر را بنویسید.

الف) کوزت کوجه های پر پیچ و خم را پیمود.

ب) مشتری در اعماق آسمان دیده می شد.

پ) او صدای پایش را نشنیده بود.

ت) برای آوردن آب به چشمه واقع در بیشه برود.

۱۴. نوع «واو» را در جمله های زیر مشخص کنید:

www.my-dars.ir

الف) دست در موهای خویش فرو برد و شروع کرد به خاراندن سرش.

ب) با دهانی همچون دهان کفتار و چشمانی برافروخته از غضب.

۱. با توجه به عبارت «روستایی که با صدرش، با سینه اش از شرافت خاک و کرامت انسان بودن دفاع کرد.» کدام واژه «ایهام» دارد؟
۲. در کدام گزینه تشبیه وجود ندارد؟
- الف) تو را عطری نامیدم که در غنچه ها خانه دارد.   ب) ای چون سبزه برآمده از دفتر روزگاران
- ب) ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده اید.   ت) گل آزادی مان، هدیه دادی
- ۳- «سمفونی پنجم جنوب» اثر چه کسی است؟
۴. با توجه به مصراع زیر «سرخ گل» چه آرایه ای دارد؟
- «ای سرخ گل که فداکاری پیشه کردی»
۵. مصراع آخر عبارت «ای ماهی دریا که مقاومت پیشه کرده اید ای دفترهای شعری که مقاومت پیشه کرده اید ای روزهای عاشورا» یادآور کدام حدیث مشهور است؟
۶. در جمله «کاش هیچ انتظاری در وجودت رنگ هوس به خود نگیرد» چه آرایه ای وجود دارد؟
۷. «ماید ه ای زمینی» اثر کیست؟ مترجم آن را بنویسید.
۸. در بیت زیر چه آرایه ای در واژه های قافیه مشهود است؟
- ای خدا ای فضل تو حاجت روا   با تو یاد هیچ کس نبود روا
۹. در مصراع «چون الف چیزی ندارم ای کریم» از کان تشبیه را مشخص کنید.
- پاسخ: مشبه: من محذوف   مشبه به: الف   ادات تشبیه: چون   وجه شبه: چیزی ندارم (متوسط)
۱۰. در کدام مصراع تشبیه وجود ندارد؟
- الف) ما چو نایبم و نوا در ما ز توست   ب) ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست
- پ) قطره دانش که بخشیدی ز پیش   ت) متصل گردان به دریا های خویش
۱۱. در مصراع دوم بیت زیر چه آرایه ای وجود دارد؟

ما نبودیم و تقاضایمان نبود لطف تو، ناگفته ما می شنود

۱۲. ردیف و قافیه را در بیت زیر مشخص کنید

لذت هستی نمودی نیست را عاشق خود کرده بودی نیست را

۱۳. در بیت زیر کدام کلمه «استعاره» است؟

فطره دانش که بخشیدی ز پیش متصل گردان به دریاهاى خویش

۱۴. ارکان تشبیه را در مصراع «ما چو نایبم و نوا در ما ز توست» مشخص کنید.

پاسخ: مشبه: ما مشبه به: نای ادات تشبیه: چو وجه شبه: داشتن نوا (متوسط)

۱۵. در مصراع دوم بیت زیر چه آرایه ای وجود دارد؟

آب دریا، جمله در فرمان توست آب و آتش ای خداوند آن توست

۱۶. با توجه به بیت زیر چه آرایه ای وجود ندارد؟

چون الف چیزی ندارم ای کریم جز دلی تنگ تر از چشم میم

الف) مراعات النظیر ب) حس آمیزی پ) تشخیص ت) تشبیه

۱۷. به کمک کلمه «زندگی» یک شبکه معنایی بسازید و سپس آن را در عبارتی به کار ببرید.

مای درس

فلمرو فکری

۱. منظور از عبارت «ای ردای حسین را بردوش داری و خورشید کربلا را در بر داری» چیست؟

۲. مفهوم عبارت «ای انقلاب زمین که با انقلاب آسمان برین ایبوند خورده ای» را بنویسید.

۳. کدام گزینه با عبارت «ای کاش عظمت در نگاه تو باشد و نه در آن چیزی که بدان نگاه می کنی» فرابت معنایی دارد؟

الف) شنیدن چو دیدن نباشد درست هترهام هر کس شنیده است و دید

ب) دیده را کن دوا تا بینی شبوه های چگونه دیدن را

ب) فغان که غمزه بی باک او نداد امان که ترگس بیمار را کنم دیدن

۴. عبارت «هرگز هیچ لطیفی را در این جهان ندیده ام که بی درنگ نخواستہ باشم تمامی مهرم را نثارش کنم» با کدام بیت «تقابل» معنایی دارد؟

الف) مرا مهر سپه چشمان ز سر بیرون نخواهد شد فضای آسمان است این، دیگرگون نخواهد شد

ب) عشق آمد و گرد فتنه بر جانم بیخت عظم شد و هوش رفت و دانش بگریخت

پ) ز خارزار تعلق کشیده دامن باش به هر چه می کشدت دل، از آن گریزان باش

۵. کدام بیت با عبارت زیر ارتباط معنایی ندارد؟

«راست است که اعمال ما را می سوزانند، اما برایمان شکوه و درخششی به ارمغان می آورد، اگر جان ما ارزشی داشته باشد، برای این است که سخت تر از برخی جان های دیگر سوخته است.»

الف) هر آن دل را که سوزی نیست دل نیست دل افسرده غیر از آب و گل نیست

ب) سوز ای دل که تا خامی، نباید بوی دل از تو کجا دیدی که بی آتش، کسی را بوی عود آید

پ) تا نسوزد بر نیاید بوی عود پخته داند کاین سخن با خام نیست

۶. مفهوم آیه شریفه «لاتدرکه الابصار و هو یدرک الابصار» با کدام گزینه ارتباط ندارد؟

الف) هر آفریده ای نشانه خداوند است، اما هیچ آفریده ای نشان دهنده او نیست.

ب) پنهان ز دیده ها و همه دیده ها از اوست آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست

پ) مصاحب نباید مگر بهر راحت جو زو رنج بینی نباید به کاری

۷. عبارت «همین که آفریده ای نگاهمان را به خویش معطوف کند، ما را از راه آفریدگار یازمی گرداند» با کدام بیت مفهوم مشترکی دارد؟

الف) نفس خود را بکش کمال این است منتهای کمال مرد این است

ب) با هر چه که دل نهاده باشیم در مشرکی اوفتاده باشیم

پ) چه سان به خامه دهم شرح اشتیاق تو را چه سمع، سوزش پنهان من زبانی نیست

۸. مفهوم عبارت «آرزو مکن که خدا را جز در همه جا، در جایی دیگر بیایی» را بنویسید.

۹. عبارت زیر با کدام گزینه تناسب مفهومی ندارد؟

«ای کاش عظمت در نگاه تو باشد.»

الف) پادشاهی چه عجب گر ز تو درویشان را نظر مرحمت و چشم رعایت باشد

ب) گر به رخسار چو ماهت صنما می نگرم به حقیقت اثر لطف خدا می نگرم

پ) چشم ها را باید شست/ جور دیگری باید دید.

۱۰. بیت «دیده را کن دوا که تا بینی/ شیوه های چگونه دیدن را» با کدام گزینه از متن درس ارتباط معنایی دارد؟

الف) خدا در همه جا هست، در هر جا که به تصور آید و ناپاقتنی است.

ب) هر آفریده ای نشانه خداوند است، اما هیچ آفریده ای نشان دهنده او نیست.

پ) ای کاش عظمت در نگاه تو باشد و نه در چیزی که بدان نگاه می کنی.

۱۱. به نظر نویسنده درس عظمت نگاه «بگانه دارایی آدمی» چیست؟

۱۲. جمله «گور ستمگر غرق در خون بود» با کدام گزینه ارتباط معنایی دارد؟

الف) بهرام که گور می گرفتی همه عمر دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

ب) هم جو گور کافران پر دود و نار وز برون بریسته صد نقش و نگار

پ) دل به خدمت ساده چون گور غریبان برده ام همچو موسی زنده در تابوت از آن آورده ام پاسخ: گزینه ب (متوسط)

۱۳. منظور از «سیاه بودن ورق» در مصراع دوم بیت زیر چیست؟

بی عنایات حق و خاصان حق گر ملک باشد، سیاهستش ورق

۱۴. با توجه به بیت بالا انسان چه زمانی گرفتار کارنامه سیاه می شود؟

